

LUPAPÄÄTÖS
Nro 83/2013/2
Dnro PSAVI/32/04.09/2012
Annettu julkipanon jälkeen
10.12.2013

ASIA Pienvesivoimalaitoksen rakentaminen Kalajanjoen Tytärniemenkoskeen,
Haapajärvi

LUVAN HAKIJA Pasi Tytärniemi
Reisjärventie 296
85800 Haapajärvi

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS	3
SUUNNITELMA	3
Vesistön yleiskuvaus.....	3
Vedenkorkeudet ja virtaamat	3
Maa- ja vesialueet.....	3
Suoritettavat toimenpiteet	4
Tulevat virtaamat	4
Hankkeesta aiheutuvat haitat ja vahingot.....	4
Hankkeesta saatava hyöty	4
LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY	4
Lupahakemuksen täydentäminen	4
Lupahakemuksesta tiedottaminen.....	5
Lausunnot.....	6
Muistutukset.....	7
Hakijan selitys.....	7
MERKINTÄ	8
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	8
RATKAISUN PERUSTELUT	8
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN.....	9
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	9
KÄSITTELYMAKSU	9
Ratkaisu.....	9
Perustelut	9
Oikeusohje.....	9
MUUTOKSENHAKU	10

HAKEMUS

Pasi Tytärniemi on 21.5.2012 aluehallintovirastoon saapuneella hakemuksella pyytänyt lupaa Tytärniemen pienvesivoimalaitoksen rakentamiseen Kalajanjokeen Haapajärven kaupungissa.

SUUNNITELMA

Vesistön yleiskuvaus

Kalajanjoki on yksi Kalajoen sivujoista, joka saa alkunsa Reisjärvestä ja laskee Haapajärveen. Joen valuma-alue on noin 620 km² ja järvisyys 3,8 %. Valuma-alueen suuruus Jalkakosken säännöstelypadolla Kalajanjoen paalulla 138+50 on 509 km². Jalkakosken padon alapuolisen uoman valuma-alue on noin 70 km². Tytärniemenkosken suunnitellun voimalaitoksen kohdalla valuma-alue on noin 50 km². Tytärniemenkosken pituus on noin 250 m ja putouskorkeus noin 5 m.

Kalajanjoen vedet ohjataan Jalkakosken säännöstelypadon kautta Hautaperän tekoaltaaseen. Säännöstelypadon alapuoliseen osaan, vanhaan Kalajanjokeen juoksutetaan vesioikeuden 26.4.1974 antaman päätöksen nro 44/74/1 mukaan vähimmäisvirtaama 100 l/s ja ne vedet, jotka eivät mahdu täyttökanaavaan. Hautaperän tekoallasta säännöstelevän Vattenfall Sähköntuotanto Oy:n kanssa on sovittu, että Jalkakosken säännöstelypadolta johdetaan vettä Kalajanjokeen 1.6.–31.8. noin 300 l/s.

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Kalajanjoessa ei ole tehty säännöllisiä vedenkorkeus- ja virtaamahavaintoja. Tytärniemenkosken kohdalla ennen pohjapadon rakentamista on 1.6.1994 havaittu vedenkorkeus $N_{60} + 95,65$ m ja virtaama 9,0 m³/s.

Kalajanjoen alaosalla keskivirtaama ennen säännöstelyä on ollut noin 5,6 m³/s (620 km² x 9 l/s/km²). Vesien kääntämisen jälkeen virtaama-arvot ovat seuraavat:

- alivirtaama 0,1 m³/s
- keskivirtaama 0,7 m³/s (70 km² x 9 l/s/km² + 100 l/s).
- keskiylivirtaama 14 m³/s
- ylivirtaama 59 m³/s

Suunnitellun voimalaitoksen kohdalla Kalajanjoen vedenkorkeutta säätelee Tytärniemenkosken niskalle paalun 65+78 kohdalle rakennettu pohjapato. Pohjapadon harjan korkeus on $N_{60} + 96,10$ m.

Maa- ja vesialueet

Suunniteltu voimalaitos rakenteineen sijaitsee Kalajanjoen oikealla rannalla hakijan ja XX:n omistamalla kiinteistöllä Myllypalsta (kiinteistötunnus 69–401–878–34).

Kalajanjoen Tytärniemenkosken yläpuolinen vesialue voimalaitoksen kohdalla kuuluu hakijan ja XX:n omistamaan rekisteriyksikköön Talon nro 42 yht. vesialue (69–401–876–5) ja rekisteriyksikköön Talon nro 43 yht. vesialueet (69–401–876–6, yhdeksän osakastilaa).

Suoritettavat toimenpiteet

Voimalaitos rakennetaan Kalajanjoen olemassa olevaan sivu-uomaan vanhan myllyn paikalle. Vesi johdetaan voimalaitokselle Tytärniemenkosken yläpuolelta noin 30 metriä pitkällä ja halkaisijaltaan 800 millimetrin putkella. Putken alareunan korkeus putken lähtökohdassa on $N_{60} + 95,60$ m. Voimalaitokselta vesi johdetaan putkella sivu-uomaan ja edelleen Kalajanjokeen.

Tuloputki suojataan kahdella ruostumattomalla ritilällä.

Voimalaitokselle asennetaan yksi pysty akselinen Kaplan-turbiini. Generaattorina käytetään teholtaan 30 kW:n oikosulkumoottoria, jonka magnetointivirta otetaan valtakunnan verkosta. Sähköteho on enimmillään 17 kW.

Voimalaitos rakennetaan työpatojen suojassa kuivatyönä ja sen tulo- ja purkuputket rakennetaan pienen virtaaman aikana.

Voimalaitos on jo rakennettu.

Tulevat virtaamat

Voimalaitoksen käytön aikana Kalajanjoen virtaama Tytärniemenkoskessa pienenee enimmillään $1 \text{ m}^3/\text{s}$, joka on voimalaitoksen maksimivirtaama. Voimalaitoksen minimivirtaama on $0,25 \text{ m}^3/\text{s}$.

Hankkeesta aiheutuvat haitat ja vahingot

Hakijan arvion mukaan hankkeesta ei aiheudu merkittävää haittaa vesistöille tai kalataloudelle.

Hankkeesta saatava hyöty

Hakija on käyttänyt sähköntuotantolaskelmissaan Kalajanjoen keskivirtaamana $0,7 \text{ m}^3/\text{s}$ ja nettoputouskorkeutena 4 m. Voimalaitoksen suurin teho on 17 kW, energiantuotanto vuotuisella 5 760 tunnin käyttöajalla 98 MWh/v ja tuotto 4 896 euroa/v (50 euroa/MWh). Vesilain mukaan pääomitettuna kokonaishyöty on 97 920 euroa.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydentäminen

Hakijaa on 4.6.2012 kehoitettu täydentämään hakemustaan. Täydennyskehotuksessa on todettu muun muassa seuraavaa: ”Vesilain 8 luvun 2 §:n mukaan voimalaitoksen rakentamisluvan hakijalla tulee olla omistajana tai käyttöoikeuden haltijana oikeus hankkeessa käytettävään vesivoimaan. Näin ollen asioissa on selvitettävä, kenen omistamaa vesivoimaa tullaan laitoksissa käyttämään. Mikäli vesivoiman omistaa vesialueen osakaskunta, voi hakija sopia vesivoiman käytöstä osakaskunnan kanssa. Sopimuksen hyväksyminen on käsiteltävä osakaskunnan osakosten kokouksessa. Mikäli sopimukseen ei päästä, on hakijalla vesilain 8 luvun 5 §:n mukaan omistusoikeuden, vesialueen osuuden luovutuksen tai vesivoiman pysyvän käyttöoikeuden perusteella oltava vähintään viidesosa sellaisesta vesistön vesivoimasta, jota voidaan käyttää voimalaitoksessa. Sen jälkeen kun hakijalla on mainittu osuus vesivoimasta, hän voi tehdä osallistumista tarkoittavan tarjouksen niille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joil-

le kuuluu vähintään sadasosa käyttöön otettavasta vesivoimasta. Osallistumistarjousmenettelystä on säädetty vesilain 8 luvun 8 pykälässä.

Siitä riippumatta, tarvitaanko asioissa osallistumistarjousmenettelyä vai ei, on tehtävä hakemussuunnitelmat, joiden tekemisessä on noudatettava valtioneuvoston asetusta vesitalousasioista (1560/2011) soveltuvin osin. Hakemussuunnitelman tekeminen vaatii sellaista asiantuntemusta, että sen tekeminen on vesilain 11 luvun 4 §:n mukaan annettava asiantuntijan tehtäväksi.”

Hakija on täydentänyt hakemustaan 27.8.2012 ja 24.9.2012. Hakija on katsonut, että hakijalla on omistamiaan kiinteistöjä Myllypalsta RN:o 878:34 ja Talon nro 42 yht. vesialue RN:o 876:5 koskevan kauppakirjan perusteella omistus- ja käyttöoikeus hankkeessa käytettävään vesivoimaan.

Hakijaa on 1.10.2012 kehoitettu täydentämään hakemustaan oikeudestaan hankkeessa käytettävään vesivoimaan.

Hakija on 7.11.2012 toimittanut aluehallintovirastoon Vattenfall Sähköntuotanto Oy:n toimitusjohtajan allekirjoittaman lausunnon, jonka mukaan Vattenfall Sähköntuotanto Oy ei näe estettä Tytärniemenkosken pienvesivoimalaitoksen rakentamiselle ja käyttöönotolle.

Hakijaa on 20.11.2012 kehoitettu täydentämään hakemustaan vesilain 8 luvun 3 §:n mukaisella vesivoimaa koskevalla luovutussopimuksella. Täydennyskehotuksessa on todettu seuraavaa: ”Vesilain 8 luvun 3 §:n mukaan oikeus tietyltä vesialueelta saatavan vesivoiman tai sen osan käyttämiseen (vesivoiman käyttöoikeus) voidaan luovuttaa toiselle määrääjäksi tai pysyvästi. Luovutussopimus on, jotta sillä olisi tässä laissa tarkoitetut vaikutukset, tehtävä kirjallisesti noudattaen mitä kiinteän omaisuuden luovuttamisen muodosta maakaarissa säädetään.”

Hakija ei ole täydentänyt hakemustaan.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Haapajärven kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 14.1.2013. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueelta, Kainuun ELY-keskukselta kalatalousviranomaisena sekä Haapajärven kaupungilta ja sen kaavoitus- ja ympäristönsuojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

ELY-keskus on todennut, että Haapajärven kaupunki on kunnostanut Kalajanjoen alaosan Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen nro 54/01/2 nojalla vuosina 2005 ja 2006. Kalajanjoen uomaa perattiin ja rakennettiin pohjapatoja sekä uimapaikkoja. Kaikissa pohjapadoissa on minimivirtaaman perusteella mitoitettu v-muotoinen alivirtaama-aukko, jonka leveys on noin 2 m ja syvyys keskellä noin 0,3 m. Pohjapatojen yläpuolelle määrättiin rakennettavaksi vedenkorkeusasteikot.

Hakemuksesta ei ilmene, missä suhteessa virtaama jakautuu laitokselle menevän putken ja uoman välillä eri virtaamatilanteissa ja mikä on eri virtaamia vastaava Kalajanjoen vedenkorkeus.

ELY-keskus on katsonut, että hakemuksen mukainen rakentaminen ei näyttäisi sanottavasti loukkaavan yleistä tai yksityistä etua, koska Kalajanjoen uomaan ei tehdä muutoksia. Lupa on myönnettävissä pääosin hakemuksen mukaisena, mikäli vesivoiman omistaja luovuttaa siihen tarvittavan käyttöoikeuden. Lisäksi lupamääräyksillä ja teknisin ratkaisuin tulee laitoksen virtaama rajata korkeintaan puoleen koko uoman virtaamasta siten, että uomaan ohjautuu pohjapadolta aina minimivirtaama 280 l/s. Tällöin voimalaitosta voitaisiin käyttää silloin, kun Kalajanjoen vedenkorkeus on vähintään pohjapadon harjan tasossa ja virtaama on suurempi kuin 530 l/s.

2. Kainuun ELY-keskus, kalatalousviranomaisen

ELY-keskus on todennut, että Kalajanjoen alaosan kunnostus on valmistunut vuonna 2006. Kalasto kunnostetuilla alueilla on sähkökalastusten perusteella monipuolistunut ja yksilötiheys kasvanut.

ELY-keskus on katsonut, että Kalajanjoen luonnontaloudellinen ja virkistyskäyttöarvo on turvattava. Voimalaitoksen käyttö ei saa pienentää Kalajanjoen nykyistä keskivirtaamaa laitoksen kohdalla, joka on noin 0,7 m³/s. Voimalaitosta voitaisiin näin ollen käyttää, kun virtaama on noin 1 m³/s tai suurempi.

3. Haapajärven kaupunki, kaavoitusviranomaisen

Kaavoitusviranomaisen on todennut, että alueella on voimassa maakunta-kaava. Kaavassa alue on merkitty maaseudun kehittämisen kohdealueeksi.

Kaavoitusviranomaisen on katsonut, että hanke ei haittaa kaavoitusta eikä vaikeuta luonnonsuojelutavoitteiden toteutumista. Hanke ei myöskään vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden toteutumista. Hankkeesta ei myöskään aiheudu merkittäviä ympäristöllisiä tai muita vaikutuksia.

4. Haapajärven kaupunki, ympäristönsuojeluviranomaisen

Ympäristönsuojeluviranomaisen on todennut, että lupaharkinnassa tulee ottaa huomioon voimalaitoksen vaikutukset vesistön virkistyskäyttöön kuten uimiseen ja kalastukseen. Voimalaitoksen vaara-alue on merkittävä maastoon asianmukaisesti.

Muistutukset

5. XX ja XX, kiinteistö 69–401–5–243

Muistuttajien kiinteistö sijaitsee Tytärniemenkosken välittömässä läheisyydessä suunnitellun voimalaitoksen alapuolella. Voimalaitoksen käytöstä aiheutuva Kalajanjoen virtaaman vaihtelu vaikuttaa suoraan muistuttajien asuinympäristöön.

Muistuttajat ovat vaatineet seuraavaa:

- Pienvoimalaitoksen rakentaminen ei saa vaikuttaa Tytärniemenkosken vasemmanpuoleisen pääuoman virtaukseen.
- Voimalaitoksen tuloputken alareunan korkeus ei saa olla alempana kuin Tytärniemenkosken pohjapadon alin korkeus.
- On varmistettava, että pääuomassa säilyy jatkuvasti tasainen virtaus. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että voimalaitosta voidaan käyttää vain tulva-aikana.

6. XX ja XX, kiinteistö 69–401–312–12

Muistuttajien kiinteistö rajoittuu hakijan voimalaitoskiinteistöön. Muistuttajat eivät hyväksy kunnostetun ja maisemoidun luonnonkauniin Tytärniemenkosken hävittämistä.

Kalajanjoen alaosan kunnostuksen yhteydessä rakennettiin Tytärniemenkosken yläpuolelle uimaranta, joka oli erityisesti lasten käytössä matalan hiekkarannan ja lämpimän uimakelpoisen veden takia.

Hakija aloitti voimalaitosluvan hakemisen heti joen kunnostamisen jälkeen. Lupaa ei myönnetty, mutta rakentaminen alkoi Haapajärven kaupungin antaman toimenpideluvan turvin. Voimalaitos on rakennettu ilman lupaa ja sen rakennustyöt ovat loppusuoralla.

Voimalaitoksen rakennustyömaa on erittäin vaarallinen. Kaivettujen uomien syvyys on 4–5 m eikä niitä ole suojattu mitenkään. Myöskään voimalaitoksen tuloputken päätä ei ole suojattu. Uomia kaivettaessa vanhasta kaurista valui öljyä jokeen.

Muistuttajat ovat katsoneet, että lupaa ei tule myöntää. asiat täytyy ensiksi selvittää perusteellisesti ja lainmukaisesti.

Hakijan selitys

Hakija on selityksessään todennut seuraavaa:

Kun Tytärniemenkosken vanha mylly oli olemassa, hakijaa pyydettiin tekemään sille jotakin. Se oli huonokuntoinen. Vesi virtasi niissä suojaamattomana ja sisällä oli paljon pyöriviä osia.

Hakija on suunnitellut nykyaikaisen rakennuksen, jossa vesi otetaan pinnalta ruostumattomien turvaverkkojen läpi. Ulkopuolisia putouseroja ei ole. Kaikki voimalaitososat ovat rakennuksen sisällä lukitussa tilassa. Turvaverkko ja rakennus tullaan merkitsemään asianmukaisin varoituskyltein.

Koneiston ohjaus on suunniteltu niin, että pääuomaan turvataan virtaama joka tilanteessa. Voimalaitoksen käyttö ei aiheuta ylä- eikä alajuoksulla vedenkorkeuden vaihtelua.

Maisemoinnissa tärkeimmät arvot on otettu huomioon. Turvallisuus, mu-seoarvo ja paikan monimuotoisuus ovat olleet hakijalle tärkeitä.

Hakijan käyttämä kaivinkone ei vuoda öljyä eikä siinä ole ollut yhtään letku-rikkoa rakennustyön aikana. Hakija ei ole pilannut jokea vahingossa eikä tahallaan.

Vesitalouslupaa hakija olisi hakenut muiden lupien hakemisen yhteydessä, jos olisi tiennyt, että sitä vaaditaan.

Hakija on katsonut, että virtaaman säilyttäminen Kalajanjoessa ja sen li-sääminen on kaikkien, myös ympäristön edun mukaista.

MERKINTÄ

Kiinteistötietojärjestelmästä ilmenee, että pieni osa Tytärniemenkosken yläosan vesialueesta kuuluu rekisteriyksikköön Talon nro 43 yhteiset vesi-alueet (kiinteistötunnus 69-401-876-6, yhdeksän osakastilaa). Muu osa kosken vesialueesta kuuluu tilaan Hinkuan Voima (kiinteistötunnus 69-401-256-0), omistaja Vattenfall Sähköntuotanto Oy.

Aluehallintovirastolla on ollut asiaa ratkaistaessa käytössään Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 1.11.2001 antama Kalajanjoen alaosan kunnostamista koskeva päätös nro päätös 54/01/2.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Hakemus hylätään.

RATKAISUN PERUSTELUT

Vesilain mukaisen luvan saaminen vesivoimalaitoksen rakentamiseen edellyttää oikeutta voimalaitoksessa käytettävään vesivoimaan.

Oikeus vesivoimaan voi perustua omistukseen tai käyttöoikeuden hallin-taan. Vesilain 8 luvun 3 §:n mukaan vesivoiman käyttöoikeuden luovutus toiselle on tehtävä noudattaen mitä kiinteän omaisuuden luovuttamisen muodosta maakaassa säädetään.

Lupaviranomainen voi luvan myöntämisen yhteydessä myöntää oikeuden toiselle kuuluvaan vesivoimaan, jos voimalaitoksessa käyttöön otettava ve-sivoima ei ole kokonaan hakijan hallinnassa. Edellytyksenä on, että ha-kijalla on ennestään vähintään viidesosa vesivoimasta.

Vattenfall Oy:n 2.11.2012 päivättyä lausuntoa ei voida pitää vesivoiman käyttöoikeuden luovutuksena, joten sen perusteella hakijalla ei ole oikeutta osaankaan hakemuksessa tarkoitettussa voimalaitoksessa käytettävästä vesivoimasta. Asiakirjoista ja kiinteistötietojärjestelmästä saatavan tiedon perusteella hakijalla ei ole muullakaan perusteella riittävää oikeutta vesi-voimaan. Näin ollen lupaa vesivoimalaitoksen rakentamiseen ei voida myöntää.

Hakija voi niin halutessaan jättää uuden hakemuksen aluehallintoviras-toon. Hakemuksessa tulee ottaa huomioon vesiasetuksen 1560/2011 ha-kemussuunnitelman sisältöä koskevat vaatimukset sekä vesilain 8 luvun 2, 3, 5 ja 8 pykälistä ilmenevät vesivoimaoikeutta koskevat säädökset.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

Hakemuksen hylkäämisen johdosta lausunnon antaminen esitetyistä vaatimuksista ei ole tarpeen.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilain 8 luku 2 § 1 momentti 1 kohta

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Asian käsittelystä perittävä käsittelymaksu on 260 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Aluehallintovirasto katsoo, että asiassa on kysymys pelkästään yksityistä tarvetta varten vireille pannusta hakemusasiasta, jonka käsittelystä peritään 260 euroa.

Oikeusohje

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Riitta Riihimäki

Hannu Puranen

Heino Hirvikoski

Päätöksen ovat tehneet ympäristöneuvokset Riitta Riihimäki ja Hannu Puranen. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Heino Hirvikoski.

Tiedustelut: puh. 0295 017 645 tai 0295 017 500.

HH/es

Liite

Valitusosoitus

Päätös

Hakija

Tiedoksi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus / Ympäristö ja luonnonvarat
Kainuun ELY-keskus / Kalatalous
Haapajärven kaupunki
Haapajärven kaupungin kaavoitusviranomaisen
Haapajärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen / Peruspalvelu-
kuntayhtymä Selänne, Haapajärven toimipiste
Suomen ympäristökeskus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.

Valitusoikeus Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valitusaika Valitusaika päättyy **9.1.2014**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 0295 017 500
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.